

HORTOBÁGY.

DEBRECZENI HETILAP

KÖZHASZNÚ ÉS MULATTATÓ TARTALOMMAL.

21. szám.

Első évfolyam. 1862.

Sept. 19.

Ársakomás.

Történelmi beszély Boeckai Papp Lajostól.

(Folytatás.)

Egyszerre egy ifju lovag állt a két ábrándozó előtt.

— Jó Martiás, tilinkód erre csalt. Gyönyörködhetném e szép hangokban.

— Jezdán hozott! — felkiálta Makent, — jer, jer, ülj ide mellém, s beszéld el: mily szerencsével jártál az idegen földön? Vannak e ott, — tedd le fűrűadat czimbora, mert most nagy dolgokat fogsz hallani, — vannak e ott szép leányok, délczeg ifjak, tűzvérű paripák? kék e ott a folyam vize, s édes e a nyírfalé?

— Hogy mi minden van Bosporánországban, azt — attól félek szép öcsém, — nem sokára saját szemiddel meg fogod látni.

— Nem értelek.

— Köszörüljed aczérod és hegyezd nyilaidat, mert Lenkánor fejdelem, bár nem tagadta de nem is adta meg az évi adót, s személyemben a szittya nemzetet gunyszókkal illetni elég balga volt.

— Ezer ármány! — Szólj: hogyan történt ez?

Ársakomás hiven előadta a történeteket, elmondá, hogy a bosporán fejdelem kétszeresen hibázott: egyszer midőn leánya kezét megtagadta, másodsor midőn a szokott évi adót azonnal le nem fizette, sőt a szittya nemzetet sértő szavakkal illeté.

— Mit tegyünk most? — kérdé Makent. — Tudattad e dolgot a királylyal?

— Tőle jövök.

— Mit mondott?

— Reám bizta a sértés megboszulását, és se-regeit rendelkezésem alá adta.

— Te meg bizd reám Lenkánor személyét. Hadd tanítsam én meg vén fejét arra, hogy a barátság többet ér a pénznél és az ember a baromnál. Menj, gyűjts hadat és ne felejtkezzél meg rólam.

— Én is jussam eszedbe, Ársakomás! — szólt a szittya dálnok, — mert Ormuzdra esküszöm: mire a hold megtelik, üledben lesz a szép Macéa.

— S Lenkánor feje lábaidnál, végzé be Makent, mire a jóbarátok egymástól elváltak, a szittya dálnok, és bajnoktársa a város felé, Ársakomás pedig gondolatokba merülve Átea's palotája felé indulva.

III.

A dimárkus syr király egy kivivott győzelem örömeivel tért lakába vissza, mert ő nyerte el a Meotis tó tündérét, az aranyak és kellemeiben dus Macéa-t. A házasság jegyváltás által is meg volt erősítve; mert a jegyesek, — A dimárkus örömmel, Macéa pedig kényszerítve, — kölcsönösen kicserélték egymás közt azon a nap képét mutató aranypénzecskét, melyet születésöktől kezdve nyakaikban viseltek. *)

Az indulat, melyet Ársakomás megpillantása a leány szívében felgerjesztett, s mely ha akadályra nem talál, talán szalmalángként lobogott volna el, — mindinkább erősödött a tilalom ellenében. Előbb titkos sohajok törtek meg a leány ajkain, később görcsös vonaglások nyilalták át szívé; borzadva tekintett a hókeblén csüggő jelvénnyre, jéghidegség futotta át tagjait, és szemei könyekkel telének meg.

— Ah! miért nem adhatom neki gazdagságomat s azzal együtt szerelmemet? — nyögé párnái közé temetkezve.

Lenkánor benyitott leánya szobájába.

— Alszol édesem? lelkem szép leányom, — szólt az apa, gyöngéden illetván a gyermek hollófűrtös fejét.

— Nem alszom, édes atyám.

— Mi ez? mit látok: te könyezesz? Ormuzdra: mi bánt? mi zavarja nyugalmadat?

A leány letörlé könyeit, s erőtetett mosolylyal felelé: — Semmi, atyám.

— Miért sirtál? kit siratsz?

— Magamat atyám.

— Magadat? mit tudsz te magadon siratni, a ki szép és gazdag vagy, kit atyád egész szívével szeret, ki ma-holnap egy szép ország királyává válsz?

— Ma-holnap a siré.

*) Párizpapai. Art. Her. 12. 125.

— Egy ország fegyvere oltalmazand, s egy deli férj szerelme boldogítand.

— A sir györöngyei fognak reám hullni, és a sir virágai lesznek gyönyörűségem.

— De ugyan mi lelt hát? Hiszen ki tudna rajtad segíteni, ha bánatod okát fel nem tárod?

— Avagy nem tudod atyám, hogy A d i m á r k u s t nem szeretem?

Lenkánor vére fejébe szökkent, homlokán redők foglaltak helyet.

— Még mindig e gyermekeskedés? — kérdé. — Mikor szünsz már meg ily esztelenséggel gyötreni! Mi kifogásod lehet völegényed ellen?

— Nem szeretem őt. — Nem elég ez? — Oh atyám! oldozz fel ha szeretsz, e hideg lánczok alól! Ne kényszeríts nejjévé lennem annak, kit soha szeretni nem fogok. Inkább üzz el magadtól, vagy tégy rab-szolgává; — békével szenvedem sorsomat, csak azon félelemtől szabadíts meg, melybe e házasság gondolata ejt. Vagy ölj meg! édes lesz a kezed által nyert halál, mert csak egy keserű van előttem: e férfi nejjévé lennem.

— Elég, elég! Vérem felforralod. Hálátlan, makacs teremtés, ki elnézheted, hogy kirablott, koldus apád meggyaláztatik, s nem vagy elég erős, hogy magadat érette feláldozd. — De én erősebb akarok lenni; kitépem szívedből az ellenkezést, megzabolázom nyelvedet, mely csak akkor tud csevegni, midőn az apa fejére halál ítéletet kell mondani; e karddal foglak engedelmességre tanítani. . . .

— Megállj atyám! — kiáltott M a c é a felmagsztosulva. — Visszavonom előbbi szavaimat s ígérem, hogy nejjévé leszek a syr királynak.

— Hogyan? Igazat szólsz, kedves leányom?

— Ugy van atyám! teljesíteni fogom akaratodat panasz nélkül, és nem békétlenkedve. Mert tudom, hogy a leálynak kötelessége engedelmeskedni.

— Most ismerek ismét az én leányomra. He-lyesen gyermekem. Mit tudjátok ti: mi válik javatokra? No, félre a könyekkel, simítsd le a felhőt homlokodról; menj virágaid közé és gondolj a fény és kényelemre, melyet férjed házában találandasz.

M a c é a úgy tett, mint apja parancsolá: lement a kertbe virágai közé, s azoknak panaszla el bánatát, azokat öntözte könnyeivel.

Egy szép őszi nap reggelén rózsalugasban üldögélt, ábrándaiban gyönyörködve, szomorú sorsán buslakodva, midőn két idegen férfi egyszerre csak előtte termett.

M a c é a felsikoltott.

— Ne félj, szép leány. Mi barátaid vagyunk.

— Mit akartok? Hogy jöttetek e kertbe, hova idegennek belépni tilos?

— Szerencse csillagunk vezérelt.

— Vakmerők. Mely föld szülöttei vagytok?

— Fajunk nem lesz előtted ismeretlen, bájos királyleány, atyád birodalmának csillaga, s megbocsátasz vakmerőségünkért, ha megtudod, hogy Á r s a k o m á s akaratából vagyunk itt.

Macéa testén hideg borzadály futott végig; aztán egy pallanat mulva arcza kigyult, s mint a hajnal bibora a hold fényével egyesülten a menny boltozatot, úgy borítá a szerelem és szemérem rózsapirja lilom arczát.

— Á r s a k o m á s, a szittya vezér; mért tagadnám? ismerem őt. Mi hirt hoztok tőle? — kérdé látóható zavarral.

— Üdvözetet küld általunk, s kér, hogy emlékezzél reá. Ő szent ereklyekint őrizi keblében édes szavaidat, néma ígéretedet.

— Valóban látom, ti tőle jöttök. Mondjátok meg, hogy mindazon jókat, melyeket nekem kíván, én is kívánom neki, hogy ígéretem változhatlan . . . s hogy . . . hogy . . .

— Hogy követed őt a Bug partjaira, a véghe-tetlen tó virágos környezetére, hogy eljössz vele szittya hazájába.

— Igen, követem őt . . . Vagy nem . . . Oh istenem! e kínos helyzet, e kettős kötelesség! Oh ne faggass jó idegen; oh ne mondj neki egyebet, mint hogy őt, egyedül őt szeretem . . .

Ezzel mintegy megbánva kiejtett szavait, s azon könnyelműséget, melylyel szívének legbensőbb érzéseit egészen ismeretlenek előtt, csupán egy név ajánlása következtében kitárta, gyors léptekkel távozott.

— Jezdánra Makent, e hölgy mienk: — szólalt meg M a r t i á s, midőn társával egyedül maradt, — és soha egyetlen hangot ne adjon többé furulyám; ha boldognak nem tartom azon férfit, ki szerelmét megnyerte.

— S ki aligha legjobb barátjának fejét is le nem vágná, ha csak egy szikrányival jobban villognának szemei, mint a tied, a királyi mátka után.

Mig M a k e n t és társa L e n k á n o r udvarában lopózkodva a merénylet végrehajtására eszközöket kerestek, addig Á r s a k o m á s, a szittya király megbizásából harcosokat gyűjtött a kikerülhetlennek látszó háborúhoz.

Levágatta egy ökrét, annak husát szétdarabol-tatván megfőzette, az ökörbőrt a piac közepén kite-rítettven hátra kötött kezekkel ráült, s a főtt húst maga elé rakatta. A nép seregesen tódult a piacra, egy-egy odalépett Á r s a k o m á s hoz, fellábát az ökör-bőrrre tette, s egy darab húst felvevén, azt megette, — ez volt a foglaló, — aztán megígérte, hogy ennyi meg ennyi fegyverrel sikra száll, — ez volt az eskü.

Ilyen furcsa volt akkor a szittyá toborzó.

A hus rövid idő múlva mind elfogyott. Temérdek nép állott az ifjú hős rendelkezésére, hogy a nemzet szégyenét vérrel lemossák.

Mert nagy dolog volt akkor időben a becsület, és könnyebb volt a halálos seb, mint a meggyaláztatás.

Mire a nap lement, 30000 ember riadozott együtt a csaták büszke reményében, s csak azért oszlott szét, hogy indulásra készüljön.

Áteás saját jósait adta Ársakomás rendelkezésére, hogy magának velők jóvendöltessen. Hosszu fekete ruhába öltözött aggastyánok voltak azok s a szokott czeremóniák után a legidősb így szólalt meg:

— Hadak ura, vitéz Ársakomás! te szerencsés csillagzat alatt születél. A jelek mind jót mutatnak; feltett szándékod teljesedésbe megy, s bár egy sorsra jutandsz a legyőzött népekkel, — ne aggódjál, mert te örülni fogsz rabszolgaságodnak.

Áteás arczán öröm tüze lángolt a gondolatra, hogy széles birodalma egy szép országgal fog nagyobbodni. Gazdagon megajándékozá a bölcseket, kik hosszú szakállaikkal csaknem a földet érintve, s a király palástját csókolva távoztak.

Egyedül maradván kegyelt vezérével, lassan, komorodó homlokkal közeledett hozzá, s kezét megfogva így szólt:

— Kedves hű Ársakomás! tehát te rabszolgává leendesz?

— Ne aggódjál felettem jó királyom, viszonzá Ársakomás. — Avagy nem hallád, amit a bölcsek jóvendöltek: hogy én örülni fogok rabszolgaságomnak?

IV.

Lenkánor csillogó palotája a Moetis tó keleti partján, tele volt fényes uri vendégekkel, s az udvar bámuló néppel, kik a bájos királyleány menyegzőjére egybe sereglettek.

Diadalívek álltak a kapuk körül, rózsá koszorúk pompáztak a falakon, tiszta fehérbe öltözött apró leánykák sorakoztak a palota udvarán.

A barátságos szomszéd hatalmak követei, s az ország fő urai buzgó szerencsekivánságokat és kincsajándékokat hoztak a menyasszonynak, a szomorú menyasszonynak, ki sápadtan, roskadozva állott az isten szabad ege alatt, e legméltóságosb szentegyházban, boldog vőlegénye mellett.

Egy ősz szakállu táltos megáldá a frigyet, a nép arczra borulva sirt, majd a czeremóniák bevégeztével ujongott örömeiben.

Termekben, folyosókban, udvaron felzengett a vigadók éneke, a lantosok hősi dalokat pengettek régi dicsőségről, ősapák bajnok tetteiről, daliás időkről; az ifjuság, férfikor és matronák külön külön kört képezve zajongtak; a kedvet adó nektár mindenfelé

ugyancsak fogyott, a szívek tágultak, s minden arczon öröm ütött tanyát.

Délceleg ifjak, viruló lánykák körében két szittyá vitéz járta a hun párost, azon főnséges tartásu, nemes taglejtésű tánczot, melyet nem lehetett lelkesedés nélkül nézni. Még az ősz Lenkánor is lejött hozzájuk, és lelkesült bókokat mondott a szittyáknak, kik az ünnepélyen Áteás küldötteiként szerepeltek. — A táncz után Martiás elővette tilinkóját. A nők szemei könnyeztek, az ifjak nyugtalanul mozogtak, az öregek pedig nagyokat ittak szőlő levéből a szittyá dalmok egészségére.

Azonban semmi sem tart örökké. A vigalumnak is vége lett, tarkaságai, változatai az éj homályába olvadtak be. A főurak és nők nyugalom után vágyakoztak, az udvarnokok és szolgák pedig elálmosodottan bóbiskoltak egy-egy szögletben. Soha ily unalmas násznapot!

Ne csudálkozzunk azonban unalmassága felett. Mindennek a pincennárium magister volt oka, kit Martiás már az ünnepély kezdetén annyira megszelidített, — régi dolog, hogy a zene a vadállatot is megszelidíti, — hogy Makent annyi állomport hintetett a különféle italokba, a mennyit akart.

A vőlegény a királyi palota legbensőbb termében időz, hol kedvetlenül kénytelen végig hallgatni egy tapasztalatokon épült predikációt, melyet apósa hol az elégtelkes bőbeszédűségével, hol pedig az álmosok unalmasságával előad. Bármily különösnek találta is az ifjú, hogy apósa ily órában így kinozza, bármennyire igyekezett is e helyről szabadulni, és álomportól nehéz fejét szeretett arája keblére hajtani: visszatartotta a tisztelet, és mindaddig együtt maradt Lenkánorral, míg az álom mindkettőjüket elnyomta, s az öreg bőbeszédűsége éppen úgy, mint az ifjú hallgatása hatalmas hortyogássá változott.

E közben Makent és társa megfeszített erély és figyelemmel végezték vakmerő munkájokat s mindent a legnagyobb ügyességgel rendeztek el céljuk kiviteléhez.

Macéa hű öreg dajkája kíséretében vonult háló termébe, ott leült a menyeczetes ágy szélére és tenyerébe hajtott arczczal tépelődött bánatával. Majd a remény izgalmaiktól üzetve kelt fel s némán tekintett ki ablakán, a végtelen sötétségbe, mely a Moetis tó nyugodt hullámain szétterült.

— Menj szobádba jó dajkám, még nem akarok lefeküdni. Ha szükségem lesz reád, hivatni foglak.

Az öregasszony fejcsóválva távozott szobájába. Ott egy lóczára ült, s fejét a falnak hajtva nem sokára elszenderedett.

Macéa sem tűrhette sokáig az álmatlanságot, szempillái oly súlyosak voltak, egész testét annyira bádgyattnak érezte, s bármily szilárdan küzdött az

álompor erejével, csak hamar azon felöltözöttén ágyára dőlt és elaludt.

Néhány percz múlva egy sötét alak jelent meg a szoba erkélyablakában, egy ideig vigyázva hallgatódzott, aztán nesztelenül belépett, az alvó hölgyet karjai közzé vette s helyi könnyű terhével visszatért azon az uton, melyen belopódzkodott.

Bátran vihette volna végig a palotán édes terhét. Egy lélek sem volt ott ébren.

Odalenn egy csolnak várakozott, melynek evezőjét Makent tartotta erős kezében. A nőrabló selyem vánkosokra tette az elalélt királyleányt, aztán elővette tilinkóját s altató dalokat suttogott a kristálytisza légbe.

A hajó rohanva hasította a Meotis tó vizét. — A lég csendes, az élet kihalt volt.

Másnap a palota örök alig tudták egymást felköltteni. Lenkánor pedig épen csak dél felé ébredt fel gyöngén pislákoló veje mellett. Az uj rokonok bámulva néztek egymásra.

Midőn Adimárkus a tengerre fekvő lákosztályban aráját kereste, már akkor nem talált ott egyebet, mint az épen feltápáskodó vén dajkát, az üres szobát, és egy kötélhágsót, mely az ablakból lecsüggött.

— Hol van Macéa?

A dajka bámulva nézte az elámult vőlegényt.

— Hová tetted menyasszonyomat? — ordítá ez dühösen.

A nő vállat vonított.

— E vén banya megőrült! — kiálta Adimárkus, s kétségbeesetten rohant az udvarra, hol ipa kidiódzott szemekkel szidta udvarnokait.

— Elrabolták menyasszonyomat! Elrabolták egyetlen leányodat! — kiáltá Adimárkus.

Lenkánor eszmélet nélkül rogyott össze.

(Vége követk.)

Közélet.

Az orsz. kertészeti társulat elhatározván, hogy ez idén 3 helyen, u. m. Kanisán, Esztergomban, és Debreczenben kertészeti kiállítást rendezend, közelebb érintkezésbe tette magát helybeli ker. társulatunk választmányával, minek folytán a kiállítás a jövő hóban, később közhírré teendő időben nálunk meg fog tartatni. — Tudatjuk ezt jőeleve, hogy a kik kiállítani szándékoznak, addig is míg a részletes tervrajz közzé tétethetnék, előre hozzá készülhessenek.

Reszler színházában sept. 13-kán Hollósy K. javára a Sevillei horbély adatott. Temérdekben voltak együtt, hogy a művésznő iránti rokonszenvet tolmácsolják, s énekében gyönyörködjenek. A lelkesedés határtalan volt, virágözön hullott, éljenzés harsogott s tapsvihar zugott a teliden tele színházban. Két költemény is szóratott szét, melyek egyikét itt közöljük:

Hollósy Kornéliának,

midőn a szinpadról lelépett.

Egy dalt, egy dalt a dal szelid hölgyének!
Egy dalt, melyben gyöngédség az erő,
Mely legyen — mint varázsajkán az ének, —
Elringató, bűbajos, megnyerő.
— A ligetet letikkasztó nyár dulja,
A tó forr, a lomb hull, a lég zokog;
Elhangzott a csalogány bucsúja:
Elhallgattak a többi dalnokok.

Egy dalt, egy dalt hon s nemzet o hivének!
A legmagasb dal énekelje meg,
A melyre mind zokogjanak a vének,
S a férfiak fellelkesüljenek.
— Haj! Elfeledt már minket a nagy Isten.
Fenn átok ér, pusztulás itt alatt;
S a pusztulás hymnusra lelkesítsen? —
Hősdalt zengjen, vagy semmit most a lant!

Egy dalt, egy dalt e gondos jó anyának!
Egy dalt neked, szeplőtlen nőérény!
Minőt csak a cherubok dallanának
Feltámadás örömetl reggelén.
— Boldog tudat a jó anyák jutalma,
S ne emlegesd a tisztá nőérényt!
Csak bántana az, a ki magasztalna
Titokszerűt, elrejtező, szerényt.

Kinek birtával még soká dicsekszünk,
Ki olyan vagy, minő volt éneked:
Magas és tiszta, hogy zenegni megszűnt,
Nem dalt, nem zajt adunk mi most neked.
Neved szívünkbe van örökre vésve,
A ki magyar, soha el nem feled;
Feldobogó szívünk elismerése,
Az menjen a magányba most veled.

Előadás végeztével az ifjuság elláthatlan tömegtől kísértetve, fátylós menetben vonult a művésznő szállása elé, hol Balogh Ferencz ur mindnyájunk érzelmeit lelkes beszédben tolmácsolá. E beszéd töredékben itt következik:

„Mindnyáján tudjuk a bus jelentőségű ténnyt: a magyar dalkirálynő mondott le trónjáról.

Meg kelle nyugodnunk a szilárd és visszavonhatlan akaraton. De hogy e tompán zajgó nyugalom némileg enyhüljön, hogy az ország vidékei is még egyszer hallhassák őt, eljött a mélyen tisztelt művésznő, hozzánk is s mi újra hallók, s mi mindig szeretnők

hallani őt, ki a végbucsut is annyira megtudta édesíteni. — Csakugyan kibeszélhetlen élvezettel csüggünk énekén annak, kit hangja bimbó-korában Korfu és Turin tapsolva lelkesített; majd fejlődésében Havasalföld s a Visztula partja bámult; Pest pedig s az egész hármás bércek hona mindvégig magasztalt s a bűvös hangot belélegzve, — mint napkeltére virágok ezere — nyílt, ébredt, támadt száz gondolat és száz érzélem mi bennünk. Éreztük az egyetemes művészet teremő erejét, léleknevesítő mivoltát; éreztük a hullámművészet zenélyes hatalmát — mely utolérhetlenül van érzékeltetve Orpheus halhatlan regéjében: a vadak megszelidülése, sziklák erdők megindulásában; éreztük, hogy a művészet magas képviselői jótékonyabb befolyást gyakorolnak az emberzetre, mint az országomlasztó világhódítók: mert míg ezek nyomán hábor és hervadás, amazokén üdv és tenyészet fakadoz s csak is ott van és lesz fényes, állandó, nagy élet, hol a művészet felvirágozott. — E történelmi tudat boldogító reménnyel tölt el bennünket magyarokat is: mert ha a művészet minden ágában, szakadatlan sorban, ily dicső képviselőkkel áld meg a gondviselés, minővel a dalművészet terén büszkélkedünk; szóval ha a szellemi fejlődés minden pontján ily saját fényű csillagok tündökölnék, akkor a nagy irány-nemzetek közé képes lesz magát felküzdeni Attila nemzete s végleges boru nem települhet meg a haza fenséges homlokán.

Nagysád másfél évtizeden keresztül hirdette ajkaival: hogy van dalművészete a magyarnak s — mint népdalai mutatják — a zengő elem vérebe fordított. Mit szóljunk e fényes multról? mit beszéljünk e délibábos tündér vidékről? hiszen minden élő lény, ki hallotta búolvasztó énekét, látta sugárzásában a dal lelkét reszketni; s tapasztalta dicsősége tetőzeténi szerénységét — melyet a kék ég jelvényez legszebben, határtalan magasság daczára is lehajtván méltóságos boltozatát —; a ki hallotta, látta, tapasztalta a legszebb ékességet, ragyogóbbat a gyémántnál, honleányiságát, igaz hűségét azon hazához, melynek bájos ege alatt született: mindaz nem szűnik meg ezekről szólni; sőt ha az élő nemzedék kihál, a kihálást nem ismerő hagyomány öleli fel azon vonásokat is, melyek a történelem fényképén alig tetszenek fel; igen, mert azon nép, mely borulatos napjaiban is megőrzé emlékét utolsó bolygó lantosa Tinódinak: első rendű mű énekesének kiváló helyet tartand fel Pantheonában.

Ime ezekből hozhatjuk ki a történelem által szentesített igazságot, hogy a valódi nagyságnak tér és idő meghódol. Van-e nemesb tér a földön a mivelt emberi szívnél? — s a babéros alakok uralma e szivbirodalom felett terül ki; midőn pedig az idők végtelen lánczolatán — mit jövőnek nevezünk — át-

tör a hir és érdem ködoszlató sugára s Memnon szoborkint meg-megzendül: akkor az időn is urkodni látszik a nagyság. Ime a dicső, melybe hazánk művésznőjét bevezette érdeme miatt a jelen s örökös felette a jövő.

E magyar város fiatalságának is — kétségtelenül az egészszel karöltve — legyen szabad járulni a művészeti nagyságnak hálával adózók diszes sora közé.

Fogadja tőlünk nagysád! jó kívánatunkat. — Kisérje egész életében szép multjának fényoszlopa, melyen elhalványíthatlanul írva áll: a magyar haza szeretve emlékezik azon művésznőjére, ki a hazát soha sem felejtette el." stb.

Vasárnap sept. 14-kén rendes árak mellett a „Csikós” adatott, melynek felvonásai közt Hollósy K. népdalokat énekelt. Sept. 15-kén Hollósy K. fellépteül: operai egyveleg. Ezzel be lett volna zárva ezen örökre emlékezetes vendégszereplés, ha a művésznő, ismert jótékonyágától indítva, még egy előadásban fellépni nem ajánlkozik vala a tűzvész által károsultak javára. E czélra Hunyadi László adatott közép árak mellett, zsufolt színházban. Ismét határt nem ismerő lelkesedés, számtalan kihívás, virágzapór és tapsrobaj. — Az első és második felvonás közt nyilvánosan adatott át egy szép koszorú, és egy egészen debreczeni találmányú és készítményű drága szőnyeg, mely a művésznő gazdag emlékgyűjteményét szaporitandja.

Hollósy Kornélia tegnap távozott városunkból Kolosvárra, magával vivén osztatlan tisztelünk és szeretetünket.

A Hollósy K.-nak, helybeli tisztelői megrendelésére, debreczeni gubások és szűrvarrók által emlékül készített gubaszőnyeg, mely valóban meglepőleg művészi és kellemes hatású, három napon át 10 kr. belépti díj mellett közszemlére kiállítatván, 53 frt. 12 krt szerzett a tűz által károsultaknak. Ugyane czélra a sept. 17-diki előadás 550 ftot jövedelmezett.

Van egy faja az embereknek, — városunkban hála istennek gyengén képviselve, — kik bölcseséget negédelve, minden társadalmi új eszmét fejcsóválással üdvözölnek, kik a megtörtént dolgokat válogatás nélkül elítélik, a tervek és tervrajzokat pedig feltétlenül leszólják. Az ily emberek vén boszorkányhoz illő tevékenységének (tétlenségnek is bátran nevezhetnők,) tágas tér áll nyitva Debreczenben két év óta, mely idő alatt nálunk annyi egyet alakult, annyi új eszme jött létre, és annyi társadalmi haladás történt, a mennyit legmerészebb optimisták sem reméltek volna csak három év előtt is.

Az ily embereknek új konczot adunk fogaik közzé, midőn tudatjuk, hogy a helybeli kereskedő ifjuság egy tűzoltó társaság alakítását határozta el. Eddig ugyan csak magán értekezlet tartott ez ügyben, de kérdezősködések, fürkészgetések nyomán meggyőződhetett a felől, hogy eszméje nem csak a városi közönség tetemes nagyrésze, de a hatóság és a kereskedelmi testület részéről is elismeréssel találkozik. Különösen a hatóság, a magyar biztosító társaság, a ker. testület elnöke, vál. tagjai és az összes kereskedőségtől már előre pártfogás biztosított. Ily körülmények után alig szenved kétséget, hogy a társulat, mihielyt az erre nézve felkért kereskedő főnök urak és elválasztott ifjak az engedélyezést kiessközölték s az alapszabályokat elkészítették, azonnal életbe lépend. Alapelvül egyelőre kimondatott, hogy a társulat önálló kíván lenni, de a kereskedő főnök urak jogaira és az üzleti viszonyokra szükséges tekintettel.

Míg ez megtörténék, a kereskedő ifjuság addig sem akar pihenni, hanem úgy intézkedett, hogy tűzvész alkalmával lehetőleg rendszeresen, együtt működhessék.

Mi buzgón ohajtjuk e jótékony társulat megalakulását, és kívánjuk, hogy tevékenységöknek városunkban minél kevesebb tér nyíljon.

Zeneegyletünk részére a város 5 csinos hangjegytartót, Komlóssy Lajos ur pedig 27 egész dalmű-hangjegyet ajándékozott. Nagy József ur az énektanári állomásról lemondván, ez állomásra új pályázat hirdettetik.

Lapunk mult heti száma egy cikket hozott a „Közélet“ rovatban, mely által Mindszenti Kornélia k. a. feltételelesen megrovatik. Azóta egy irat mutattatott be nálunk, melyben P. M. orvos ur hitelesen bizonyítja, hogy nevezett k. a. f. hó 10-dikén valóban beteg volt, ágyban feküdt és így az „Alvajáró“-ban természetesen fel nem léphetett. E bizonyítvány alapján mi a t. kisasszonyt részünkről minden felelősség alól, mely a sept. 10-iki színházi botrányból reá háromolhatott volna, teljesen felmentjük. — A többire nézve már nyilvánított nézetünk mellett maradunk s azt fejtegetni nem szándékozunk, meggondolván, hogy egyesek hibája miatt könnyen az ügy szenvedhetne.

A több ezer lélekkel bíró Sámson szomszéd városba összesen két hirlap jár, ezek közül is az egyik hivatalos. Hej Sámson! Sámson! ne aludjál, mert így könnyen elhánik veled Nyu.... azaz hogy Delila.

Nem rég említettük, hogy az „István“ gőzmalom-társulatnál a londoni kiállítási palota kenyérsütője tett megrendelést. Alig küldetének meg a kívánt gyártmányok, most meg még távolabbról, Glasgowból fordult egy kereskedő e társulathoz bizomány ügyben.

Bizony, bizony, még megérjük, hogy az amerikai benszülöttek is felhagynak a darává tört szemek evésével, s hozzánk fordulnak jóféle perecznek valóért.

Megjelent Nagyváradon Hollósy Lajos kiadása és Györffy Gyula szerkesztése mellett a „Bihar“ című politikai, társadalmi és kereskedelmi közlöny mutatójának száma. Vezérszavaiban a szerkesztő megemlíti, hogy e lap eszméjének keletkezésétől kezdve mindeddig hasztalan remélt a politikai helyzetre nézve kedvezőbb fordulatot, s nem meri elmondani, hogy most is annak küszöbén állanánk; hogy körülményeink közt kinek kinek nehéz betölteni hivatását, „de ha a viszonyok terhei elaltatják a tetterőt, megszűnünk hazafiak lenni; ha közügyeink intézésére befolyást nem gyakorolhatunk, van még elég tenni valónk, melyet hazánk felvirágozása és a jövő biztosítása tölünk követel. Szilárdítsuk a jogérzéseket, őrizzük a hazaszeretetet, tisztítsuk a nép erköltséit, terjesszünk művelődést és tudományokat, emeljük a kereskedelmet és gazdaságot, szóval kövessünk el mindent, mitől nemzeti erőnk izmosítása remélhető. — Ez célja a „Bihar“-nak, erre nézve kér a megye értelmiségétől tevékeny támogatást, s a néptől fogékony kebelét. — Mi szívünkben kívánjuk, hogy testvér városunk és megyénk lapja, célját minden tekintetben elérje; különösen az értelmiség támogatása, s az előfizetők tömeges pártolása által azon helyzetre emelkedjék, melyről — legalább saját belviszonyaira nézve, — ne legyen kénytelen „kedvezőbb körülményért“ epedni.

Egy előfizetési felhívás küldetett be hozzánk a „Katonai hetilap“-ra, melyben egyebek közt az is érdekes, hogy a Genfben magyarul nyomott felhívásban egyetlen sajtó hiba sincs. E katonai szaklapot Kápolnai István szerkeszti és adja ki. Előfizetéseket (osztrák bankjegyekben is) szerkesztőségünk elfogad. Melegen ajánljuk azok figyelmébe, kik magokat a katonai tudományokban képezni s általában azok színvonalán tartani kívánják.

Piaczi árak sept. 16-kán.

Közép ár: 1 pozsonyi mérő tiszta buza 5 frt. 80 kr. — Kétszeres 3 frt. 40 kr. — Rozs 2 frt. 30 kr. — Árpa 1 frt 90 kr. — Zab 1 frt. 40 kr. — Tengeri 3 frt. 50 kr. — Köles 2 frt. 70 kr. — Kása 6 frt. — kr. — Egy mázsza szalonna 40—42 frt. — kr. — Egy font marhabús 17 kr.

Vasuti-menetrend

1862. máj. 1-től kezdve, érvényes az 1862. nyári havakra.

I. Kassa és Nagyváradszék	Bécs . . . . . ind.	8 óra — perc este	7 óra 45 perc reg.
	Pest . . . . . „	6 „ 25 „ reg.	5 „ 35 „ délu.
	Czegléd . . . . „	9 „ 27 „ „	8 „ 24 „ este
	Szolnok . . . . „	10 „ 27 „ „	9 „ 42 „ éjjel
	Püsp.-Ladány „	1 „ 26 „ délu.	1 „ 20 „ „
	Debreczen „ „	3 „ — „ „	3 „ 47 „ reg.
	Tokaj . . . . . „	5 „ 25 „ „	8 „ 4 „ „
	Miskolcz „ „	7 „ 19 „ este	11 „ 1 „ déle.
	Forró-Encs „ „	8 „ 28 „ „	12 „ 52 „ délb.
	Kassa . . . . . ér.	9 „ 51 „ „	3 „ — „ délu.
II. Aradfelé	Püsp.-Ladány ind.	1 „ 53 „ délu.	1 „ 40 „ éjjel
	B.-Ujfalu „ „	2 „ 54 „ „	3 „ 6 „ reg.
	Nagyvárad . . . ér.	3 „ 45 „ „	4 „ 40 „ „
	Bécs . . . . . ind.	8 óra — perc este	7 óra 45 perc reg.
	Pest . . . . . „	6 „ 25 „ reg.	5 „ 35 „ este
	Czegléd . . . . „	9 „ 42 „ „	8 „ 39 „ „
	Szolnok . . . . „	10 „ 40 „ „	10 „ 11 „ éjjel
	Mező-Tur . . . „	11 „ 46 „ „	12 „ 14 „ „
	Csaba . . . . . „	1 „ 22 „ délu.	3 „ 9 „ reg.
	Arad . . . . . ér.	3 „ 3 „ „	6 „ — „ „
III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécsfelé	Kassa . . . . . ind.	5 óra 26 perc reg.	11 óra — perc déle.
	Forró-Encs „ „	6 „ 39 „ „	1 „ 3 „ délu.
	Miskolcz „ „	7 „ 57 „ „	3 „ 2 „ „
	Tokaj . . . . . „	9 „ 35 „ „	5 „ 35 „ „
	Debreczen „ „	12 „ 12 „ reg.	10 „ 29 „ éjjel
	Püsp.-Ladány „	1 „ 45 „ délu.	12 „ 56 „ „
	Szolnok . . . . „	4 „ 44 „ „	4 „ 43 „ reg.
	Czegléd . . . . . ér.	5 „ 41 „ este	5 „ 54 „ „
	Pest . . . . . „	8 „ 37 „ „	8 „ 45 „ „
	Bécs . . . . . „	6 „ — „ reg.	6 „ 33 „ este
IV. Arad Pest és Bécsfelé	Nagyvárad . . . ind.	11 „ 12 „ déle.	9 „ 30 „ este
	B.-Ujfalu „ „	12 „ 5 „ délb.	11 „ — „ éjjel
	Püsp.-Ladány ér.	12 „ 54 „ „	12 „ 16 „ „
	Arad . . . . . ind.	12 óra 41 perc délu.	8 óra 20 perc este
	Csaba . . . . . „	2 „ 17 „ délu.	11 „ 13 „ éjjel
	Mező-Tur . . . „	3 „ 50 „ „	2 „ 3 „ reg.
	Szolnok . . . . „	5 „ 9 „ „	4 „ 12 „ „
	Czegléd . . . . . ér.	5 „ 56 „ este	5 „ 39 „ „
	Pest . . . . . „	8 „ 37 „ „	8 „ 45 „ „
	Bécs . . . . . „	6 „ — „ reg.	6 „ 33 „ este

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Aradról Szegedbe, mindennap este 6 órakor az utasok fölvételével.
Nagyváradról Kolozsvárra, mindennap este 6 órakor. (Az utasok fölvételével.)
Nyíregyházáról Szathmárra, vasárnap, szerdán, pénteken este 6 órakor.
Nyíregyházáról Beregszászba, naponként reggel 6 1/2 órakor.
Nyíregyházáról Nagybányára hétfő, kedd, csütörtök, szombat este 6 órakor.
Tokajból S. A. Újhelybe, mindennap este 7 órakor.
Kassáról Lőcsére mindennap éjjeli 1 órakor.
Kassáról Przemyslbe szerdán és szombaton délután 2 órakor.
Kassáról Szigethre mindennap este 10 órakor.
Kassáról Munkácsra mindennap este 10 órakor.

(S. 1—4.)

Az igazgatóság.

Kiadó: a debreczeni Színügyegylet.

Szerkesztő: Illésy György.

N y i l t t é r .

Pályázati kirdetmény énektanári állomásra.

A debreczeni zenedénél az énekstanári állomásra, — melylyel naponta két órai tanítási kötelezettség mellett 500 frt. évi fizetés, lakhelyül az intézet helyiségén 2 szoba és konyha, végre 5 öl tűzifa illetmény van egybekötve, — újabb pályázat nyitattik.

Jelentkezők felhivatnak, hogy keresztlevél és képességi bizonyítványokkal felszerelt ajánlkozásait alólírt elnöknel f. évi oct. 1-sőig mutassák be.

Kelt Debreczenben 1862. Sept. 17.

Farkas Ferencz, elnök.

Nyilvános köszönet.

Alólírott kötelezve érzem magamat, a „Phoenix” biztosító társaság iránti, hálás köszönetem kijelentésével, nyilvánosságra juttatni: miszerint a „Phoenix” biztosító társaság, sz. kir. Debreczen városában f. 1862-dik év sept. hó 5-kén történt tűzvész alkalmával, biztosított tárgyaim eléégésében szenvedett kárait, a helyszíneni szemle és becsű nyomán debreceni főügynök Spitzer Jakab ur által 5 napra a legnagyobb méltányosság, és pontossággal azonnal megtérítettette. — Kelt Debreczenben. 1862. Sept. 10. Szathmári Gábor mk. debreceni Szűcs mester.

Hogy a fentebb látható névalírást a hivatal előtt ismeretes és személyesen megjelent Szathmári Gábor lakostársunk saját kezével írta legyen; — hivatalosan igazoltatik. Debreczen. 1862. Sept. 11.

(p. h.) Vetésy Mihály mk.
kapitányi Tollnok.

Nyilvános köszönet.

Alólírott nem mulaszthatom el, hogy üzlettársam és vöm nevében is legforróbb köszönetemet nyilvánítsam különösen a kereskedő főnök urak, ugyisint a czukorgyári igazgató és könyvvezető, nem különben a kereskedősegéd uraknak, kik a f. évi sept. 5-kén vöm Fabriczius Géza házának tőzomzédságában kiütött, és erős szél által elesztett hajmeresztő tűzvész alkalmával, a pusztító elemek tovább terjedése ellen oly fáradhatlan kitartással küzdöttek, hogy csak az ő önfeláldozó segélynyújtásuk mentette meg nevezett vömnek házat, melynek a közvetlen közelében dühöngő tűz már fedelébe esapkodott, és közös kereskedői házuk ott levő raktárait; valamint csupán az ő legnagyobb erőfeszítésök akadályozta meg a tűz tovább terjedését.

Fogadják a nevezett urak és mindazok, kik az oltásban részt vettek, a veszélyben tanúsított részvét és nyújtott segélyért tartozó hála némi csekély leróvása fejében, magam és üzlettársam s vöm Fabriczius Géza nevében is legforróbb köszönetemet. — Debreczen 1862. Sept. 8.

Riekl József Zelmos.

HIRDETÉSEK.

Alólírtak tisztelettel jelentik, hogy az általánosan híres
Ditmár R. féle. orsz. szab. bécsi **lámpagyár**
 gyártmányaiból ez időnyre gazdag választéku

Lámpa-raktárt

rendeztek, s el vannak látva mindennemű mérsék, iroda, fal, gazdasági, konyha,
 dolgozó és éji lámpákkal.

Ugyancsak náluk kaphatók a legfinomabb mérsék lámpaolaj, phönix
 takarékbél, villanyos gyújtók, lámpaüvegek, üveggolyók, stb.

Tátray és Fühner.

A f. évi július 1-ső napjától fogva, a debreczeni takarékpénztári társulatnak f. év
 május 9-kén tartott közgyűlésén keletkezett határozata folytán, a betételek utáni kamatláb 4 száztóliról, általánosságban 5 száztólira
 fellebb emeltetett, azonkívül a betételek utáni kamatok, úgy a betétel mint a kivétel alkalmával, nem úgy mint eddig csak egész
 hónapokról, de f. év július 1-ső napja után, fél hónapokról is, a betevők javára kiszámíttatni, és kifizettetni fognak.

Ezen, a betevőkre nézve kedvező határozat, oly kijelentéssel tétetik ezennel közhírré, miszerint a legalább egy évig fel
 nem mondható tőkék után a választmány 6 száztóliról kamatot is utalványozhat. Az ez iránti nyilatkozatok a takarékpénztárnál teendők.
 Komlóssy Imre m. k. elnök igazgató. Táy Gusztáv m. k. jegyző.

Nyilvános árverés melletti Haszonbérbeadás.

Szabad kir. Debreczen városának erdőségeiben létező
 gazdátlan=vácans-kaszálók haszonbérbe adatása ^{5645/}1862 sz.
 alatti Tanács végzés folytán elrendeltetvén: nyilvános árverés
 a városgazdai hivatalnak helyiségében, e folyó év októberhó
 1-ső napján délután 3 órakor fog megtartatni. Sept 15. 1862.

Nánássy Lajos erdészeti tanácsnok.

Kerti must hitelben eladása.

A boldogfalvai szőlős kertben egy termékeny szőlőnek
 idei must termése előleges alku mellett oly móddal el adatik,
 hogy a vevő azt be szüretelvén, a must kialakult ára egy ré-
 szének megfizetésére kellő biztosíték mellett idő engedtetik, —
 használatra a vevőnek hordók is adatnak, ez iránti jelentések
 Nagyvárad-utcán a 2085-dik számú házban teendők.

SZÜRETELŐKNEK!

Elismert jeleségű tűzijáték készítményeimet,
 melyekből **Csanak József és Társa** uraknál raktárt
 nyitottam, nagy választékban és jutányos árért ajánlom a tisztelt
 szüretelő közönség figyelmébe. **Fischer Antal**

Nagyváradon.

A legválasztékosabb Fehér és veres borok,

különösen többféle

érmelléki asztali borok,

állott **szesz, és törköly pálinka,**

jutányos áron, hordó számra, tetszés szerinti mennyi-
 ségben ajánltatnak.

Értekezhetni irántok Telegdi László urral,
 a Battyányi utcában 2158. sz. alatti házában.

57-dik ÁRJEGYZÉK

az „István” gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, ósrtárk értékben, kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemű	15 frt.	20 kr.	Rozslisz 2-dik rendű	5 frt.	60 kr.
B. ugyanaz apró	15	20	00. árpakása	15	—
C. dara közepeszerű	13	40	0. árpakása	14	—
0. királyliszt	14	20	1. árpakása	12	—
1. lángliszt	13	20	2. árpakása	10	—
2. montliszt	12	20	3. árpakása	8	—
3. zsemlyeliszt	10	40	4. árpakása	7	—
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendű	8	20	Árpaliszt	3	—
5. ugyanaz 2-dik	7	—	Dercze	3	—
6. barnakenyérliszt	5	40	Lábliszt	3	—
Kétszeresliszt	6	70	Korpa	2	—
Rozslisz 1-ső rendű	8	—	Buzaalj	3	20

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvitel napjától számított legfeljebb
 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszazsallítja.

Debreczen 1862. Junius 19.